

Вплив на розвиток особистості дистанційних online програм у ВНЗ

США

*Викладач кафедри теорії
початкового навчання
Щербак О.В.*

Сучасне суспільство за деякими ознаками вже зараз переживає перехідний період від інформаційного суспільства, де інформація грала суто повідомлюючу, тобто службову роль (вона була б "для зацікавлених" і не формувала особисті знання), до суспільства знань, де кожна людина шукає і прагне інформації, бо це запорука формування її власних майбутніх знань, покликаних забезпечити їй майбутню діяльність. [4]

Об'єктивна реальність, яка зараз характеризує життя сучасного суспільства, змінилася. Перш за все, можна побачити певні зміни, що характеризують портрет членів суспільства, а саме, підвищене почуття персоніфікації особистості. Це поняття висунув відомий російський вчений Б.Д. Паригін Персоніфікація визначає те, що з прогресом суспільства людина стає більш вільною і самостійною, несхожою один на одного. Основні прояви персоніфікації такі:

- ✓ росте освіченість людей, підвищується середній рівень культури;
- ✓ розвиваються потреби кожної людини, вона прагне досягти всього швидше;
- ✓ формується здатність до вибору цінностей і прийняття самостійних рішень. Людина хоче використовувати цю здатність без підказок і вказівок, вона хоче відчувати себе самодостатньою;
- ✓ росте мобільність. Люди перестають триматися за одну роботу або місце проживання, вони змінюють їх частіше і легше;
- ✓ росте взаємна вимогливість у колективі та сім'ї;
- ✓ збільшується дистанція між поколіннями, батьками і дітьми, старшими та молодшими.;

Все це визначає проблему гнучкості інформаційного освітнього простору. Це поняття є досить складним і системним, адже воно стосується не тільки і не

стільки самої інформації, як, в більшій мірі, сучасних технічних засобів її подання та передачі, достатньої кваліфікації суб'єктів передачі, удосконалення простору передачі та обробки. Як вирішення цієї проблеми США використовує дистанційну освіту, яка базується спеціальних платформах та онлайн програмах.

Тому метою дослідження є аналіз та виявлення особливостей в дистанційній освіті США на прикладі провідних ВНЗ. Виявлення позитивного та негативного впливу на формування особистості.

Майже третина всіх студентів вищих навчальних закладів в США вже у 2009 році пройшли принаймні один курс в режимі онлайн, що обумовлює актуальність вивчення питань організації та розвитку дистанційного навчання [2]. Близько 8 млн. американців вступили на курси дистанційного навчання, а їх чисельність зростає на 20-25% щороку. Тоді, коли загальна кількість студентів у США виросла на 2% з 2008 по 2009 рік, кількість студентів онлайн-курсів збільшилася на 21% . Майже дві третини опитаних коледжів, як комерційних, так і некомерційних, заявили, що онлайн-навчання є важливою частиною їх стратегічних планів. У 2014 році в світі було вже 16-18 млн студентів, які навчалися на більш як 2400 відкритих он-лайн курсах (далі — МВОК) [1].

Студенти дистанційних курсів часто є більш дорослими (25-55 років) та краще мотивованими у порівнянні з студентами стаціонару. Найчастіше студенти та викладачі й персонал підтримують письмовий та телефонний зв'язок, університети направляють студентам підручники та навчальні матеріали. Найбільш поширеними сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-онлайн-бібліотеки, підкасти (файли розсилок), які часто комбінуються з традиційними друкованими матеріалами.

Одночасно 22 з 25 провідних університетів США вже пропонують курси через платформи МВОК [1]. Системи дистанційного навчання в державних університетах США, як правило, мають індивідуальні особливості, організаційну побудову та складові елементи. Так у Каліфорнійському

державному університеті Фулerton дистанційне навчання побудовано на платформі TITANium (навігація, форум, електронна пошта, подання завдань тощо), забезпечено широкосмуговий доступ до Інтернет та функціонує електронний деканат. Студенти мають широке коло методичних розробок щодо успішного он-лайн навчання (використання платформи, управління часом, користування бібліотекою). Навчання триває 3 роки, по 2-3 курси за семестр(по 8 тижнів в семестрі). Тому навчання триває 3 семестри на рік.

В університеті Мічигану студенти мають можливість перегляду записаних лекцій та презентацій, а також залишати питання і скачувати лекції з мобільних телефонів, мережа дистанційного навчання об'єднує різні факультети.

У державному університеті Нью Йорку дистанційне навчання забезпечується Навчальною мережею цього університету (SUNY Learning Network) на платформі ANGEL Learning Management Software, де пропонується близько 4 000 он-лайн курсів та 107 освітніх програм. Система навчання є кредитно-модульною на основі проходження 5 курсів за семестр.

Дистанційне навчання в державному університеті Юти забезпечується через власний веб-сайт. Вимоги до отримання диплому за кількістю кредитних годин однакові як для стаціонарного навчання, так і для дистанційного. Пропонується по 5 курсів за семестр за 4 роки навчання з 2 семестрами на рік. Окремі курси пропонуються виключно в режимі он-лайн. Тобто, залучаються до дистанційної освіти навіть студенти стаціонару.

Основними способами доставки матеріалів до студента зараз є друковані матеріали та он-лайн матеріали. Так, наприклад, в університеті Мінесоти у Коледжі продовження освіти з 145 курсів (30 курсів передбачають надання студентам друкованих матеріалів, а 115 курсів надають матеріали в режимі он-лайн. 51 курс з 145 проходиться студентами з самостійно вибраною швидкістю, а завершення інших прив'язано до семестрового розкладу.

Тобто можна побачити, що провідні дослідницькі державні університети США тяжіють до самостійної розробки чи адаптації під власні потреби певних

блоків програмного забезпечення, що використовуються для дистанційного навчання. Саме можливості ІКТ та спеціалізованого програмного забезпечення останніми роками активізували ринок дистанційного навчання США, який на даний момент визначає глобальні тенденції.

В цілому в США університети використовують різноманітні форми дистанційного навчання, вибір яких залежить від їх бачення своєї ринкової ніші та стратегії розвитку. Окремі курси та лекції надаються в режимі відкритої освіти.

Провідні університети США, значна частка яких є державними, розглядають дистанційну освіту, МВОК та платформи їх реалізації в якості елементів середньострокових стратегій розвитку (мають місце навіть окремі стратегії розвитку дистанційного навчання) в умовах загострення конкуренції в глобальному науково-освітньому просторі. МВОК є особливим різновидом дистанційних курсів, який використовується для залучення студентів на платне навчання та в якості бази напрацювання можливостей сучасних ІКТ для використання в навчанні та дослідженнях.

Дистанційна освіта позитивно впливає на формування особистості. Особливе місце посідає формування інформаційної культури. Її можна представити як систему, що складається з чотирьох базових компонентів, а саме:

- культури організації подання інформації;
- культури забезпечення сприйняття, обробки та використання інформації;
- культури використання засобів ІКТ для здійснення спілкування;
- культури доцільного та якісного використання можливостей ІКТ [5].

Проте не слід забувати, що поруч із активним впливом на формування інформаційної культури є негативний вплив дистанційної освіти:

- відбуваються значні зміни в характері спілкування між людьми;
- спілкування стає короткочасним, поверховим;

- накопичення інформації починає займати більше часу, ніж її обговорення;
- знижується культура письмової мови,;
- погіршується писемність;
- скорочується час, коли людина в спілкуванні може проявити себе як індивідуальність;
- збільшується час рольового, офіційного спілкування;
- зростає конфліктність у колективах;

Загалом університетами США пропонуються дистанційні курси та програми на всіх рівнях підготовки (бакалавр, магістр, післядипломне підвищення кваліфікації) з самими різноманітними платформами та особливостями. Саме таке різноманіття є однією з передумов високого міжнародного конкурентного статусу системи вищої освіти та окремих університетів США. Вартість дистанційних курсів та програм є меншою від стаціонарних, що свідчить про їх дещо нижчу результативність та меншу собівартість при масовому виробництві.

Дистанційна освіта повинна базуватись на діяльнісному підході і співпраці. Тільки завдяки тріаді "інформація - викладач - співпраця" можна досягти максимальної ефективності дистанційної освіти.

Дистанційна освіта є гнучкою, масовою, має багато ефективних сторін в порівнянні з традиційною системою освіти США, проте не слід забувати й про ряд проблем, які потребують дослідження та вирішення.

Література

1. Online Courses Raise Their Game: A Review of MOOC Stats and Trends in 2014 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.class-central.com/report/moocs-stats-and-trends-2014/>
2. Online Learning Consortium. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://onlinelearningconsortium.org/read/survey-reports/>

3. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения . - М.: Педагогика, 1998;
4. Виноградов В.А., Скворцов Л.В. Создание информационной культуры для Европы //Теория и практика обществ.-науч. информатики. - 1991. - № 2. - С. 5-29.
5. Виноградов В.А., Скворцов Л.В. Создание информационной культуры для Европы //Теория и практика обществ.-науч. информатики. - 1991. - № 2. - С. 5-29.